

**KELMĖS „AUKURO“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ
PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu, klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus, pareigų, smurtaujančių, besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Aprašas patalpintas mokyklos internetiniame puslapyje. Mokiniai su Aprašu supažindinami per pirmąją mokslo metų klasės valandėlę, mokinių tėvai – per elektroninį dienyną ir pirmą mokslo metų tėvų susirinkimą. Apie mokykloje vykdomą tvarkos aprašą, punktas įtrauktas į dvišalę mokyklos – tėvų sutartį.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.1.1. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.2. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.3. fizinės patyčios (toliau – smurtas): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.4. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.5. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

6.3. Smurtą ir/ar patyčias patiriantis mokinys ar suaugęs, iš kurio yra tyčiojama ar prieš kurį smurtaujama:

6.3.1. mokinys prieš mokinį;

6.3.2. ugdymo įstaigos darbuotojas prieš mokinį;

6.3.3. mokinys prieš ugdymo įstaigos darbuotoją.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias ir/ar smurtą patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.6. patyčių ir/ar smurto stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių ir/ar smurto prevencija – veikla, skirta patyčių ir/ar smurto rizikai mažinti, vykdančią mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimą, informavimą ir kita.

6.8. patyčių ir/ar smurto intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių ir/ar smurto dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui, įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių ir/ar smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių ir/ar smurto situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, siekiant atpažinti, valdyti ir prognozuoti tolimesnę reiškinių raidą ir galimą poveikį.

6.10. artima aplinka – aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį.

6.11. smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių ir/ar smurto prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai (Priedai Nr. 1, Nr. 2).

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių ir smurto prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo (toliau – koordinatorius). Koordinatorius kasmet:

9.1. vieną kartą per mokslo metus inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar direktoriaus pavaduotojų ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir/ar smurtą ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias ir/ar smurtą analizės duomenimis, rengia patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. atlieka kitus mokykloje Apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai, koordinatorius ar direktoriaus pavaduotojai ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis ir/ar smurtu:

10.1. 5-10 klasių vadovai du kartus per mokslo metus pateikiant mokinių tarpinius pažangumo rezultatus užpildo „Klasės vadovo prevencinės veiklos ataskaitos“ formą (Priedas Nr. 3)

11. Vaiko gerovės komisija:

11.1. teikia siūlymus dėl patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių ir/ar smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.2. teikia siūlymus dėl mokyklos Aprašo tobulinimo.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įtarus ir/ar pastebėjus patyčias nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą/ socialinį pedagogą (direktoriaus pavaduotoją ugdymui) apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

12.5. tiesiogiai informuojant koordinatorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 4).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.4. organizuoja pokalbius su dalykų mokytojais, kitais mokiniais;

13.5. pasikartojus patyčioms, klasės vadovas užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 4), ją perduoda koordinatoriui.

14. Užpildytą formą priėmęs koordinatorius:

14.1. formą registruoja Patyčių registracijos žurnale;

14.2. pradeda spręsti patyčių atvejį;

14.3. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

15. Koordinatorius ar Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja Mokyklos vadovą, kuris vykdo Aprašo 13 punkte numatytus veiksmus.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje ar Švietimo pagalbos tarnyboje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. SMURTO INTERVENCIJA MOKYKLOJE

19. Visais smurto atvejais mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

19.1. nedelsdamas reaguoja į smurtą ir iš karto jį sustabdo;

- 19.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (mokyklos darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus) ar kitas institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 19.3. apie pastebėtą smurtą, nedelsdamas informuoja klasės vadovą, jam nesant mokyklos socialinį pedagogą ir mokyklos vadovą, jam nesant kitą administracijos atstovą;
20. Mokyklos vadovas, gavęs informaciją apie smurto atvejį mokykloje:
- 20.1. inicijuoja suinteresuotų asmenų susitikimą ir įvertina situaciją;
- 20.2. nedelsiant informuoja teisės aktų numatytas institucijas (vaikų teisės apsaugos skyrių, policiją, švietimo, kultūros ir sporto skyrių) apie įvykusį smurto atvejį;
21. Klasės vadovas gavęs informaciją apie smurto atvejį:
- 21.1. išsiaiškina situaciją;
- 21.2. nedelsiant informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 21.3. organizuoja individualius pokalbius su smurtinio atvejo dalyviais;
- 21.4. paima raštiškus vaikų paaiškinimus;
- 21.5. visą surinktą informaciją perduoda mokyklos Vaiko gerovės komisijai dėl tolesnių veiksmų priėmimo.
22. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
- 22.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;
- 22.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;
- 22.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
- 22.4. plano įgyvendinimą koordinuoja patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos koordinatorius.

V. MOKINIŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) ĮSITRAUKIMAS

23. Mokykla bendradarbiauja su mokinių tėvais, įtraukia juos į aktyvų dalyvavimą sprendžiant patyčių ir/ar smurto atvejus įvykusius mokyklos teritorijoje.

VI. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, KILUS ĮTARIMUI DĖL GALIMO SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE

24. Mokyklos pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas atpažinęs mokinį, kuris galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, informuoja mokyklos vadovą ar jo įgaliotą asmenį apie esamą situaciją:
- 24.1. mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsiant apie atvejį informuoja policiją (bendruoju pagalbos centro trumpuoju telefono numeriu 112 arba el. paštu info@policija.lt, ar e-policija paskyroje (<https://www.epolicija.lt>) ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių (toliau – VTAS) (el. p. siauliu.apskritis@vaikoteises.lt, Vaiko teisių linija tel. 080010800);
- 24.2. mokyklos vadovas, perduodamas informaciją, nurodo vaiko asmens duomenis ir nepilnamečio atstovo pagal įstatymą vardą, pavardę, telefono ryšio numerį (esant galimybei el. pašto adresą);
- 24.3. mokyklos vadovas, policijai ir VTAS perduotą informaciją išsaugo ir perduoda mokyklos Vaiko gerovės komisijai, dėl, esant poreikiui, tolimesnių veiksmų priėmimo;
25. Kol į ugdymo įstaigą atvyksta VTAS atstovai, mokyklos socialinis pedagogas ir (arba) psichologas imasi atitinkamų veiksmų vaiko saugumui užtikrinti (lieka kartu su galimai nukentėjusiu vaiku, rūpinasi vaiko emocine būseną ir pan.)

26. Mokyklos darbuotojai vadovaujasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, todėl asmens duomenis gali atskleisti ir perduoti tik tiems subjektams, kurie įstatymų numatyta tvarka turi teisę juos gauti.

27. Mokyklos vadovas keičiasi informacija su kitomis institucijomis teisės aktų nustatyta tvarka, esant poreikiui, vadovas ar jo įgaliotas asmuo dalyvauja tarpinstituciniuose pasitarimuose.

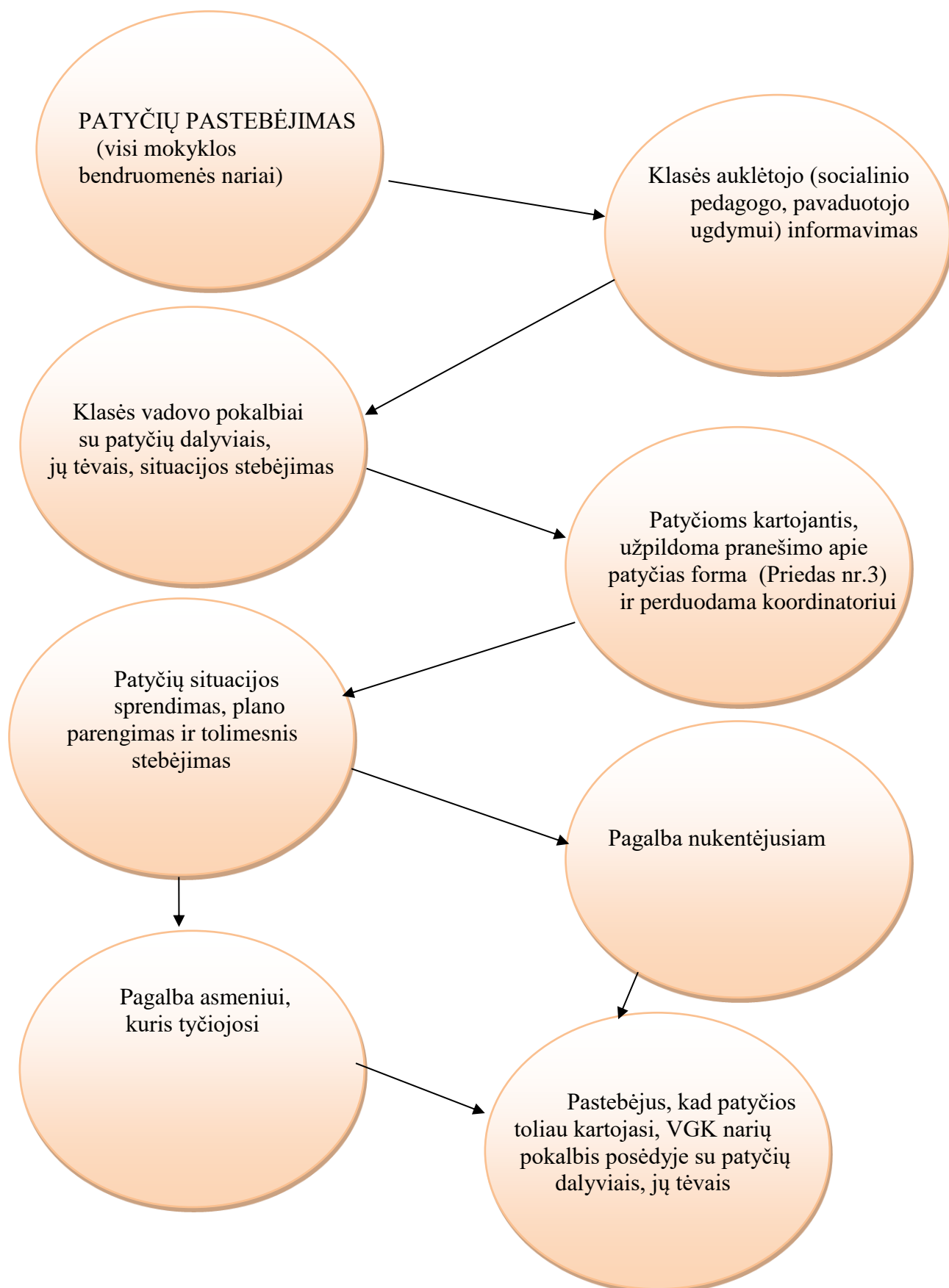
28. Mokykla vykdo smurto artimoje aplinkoje prevenciją savo įstaigos bendruomenėje.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

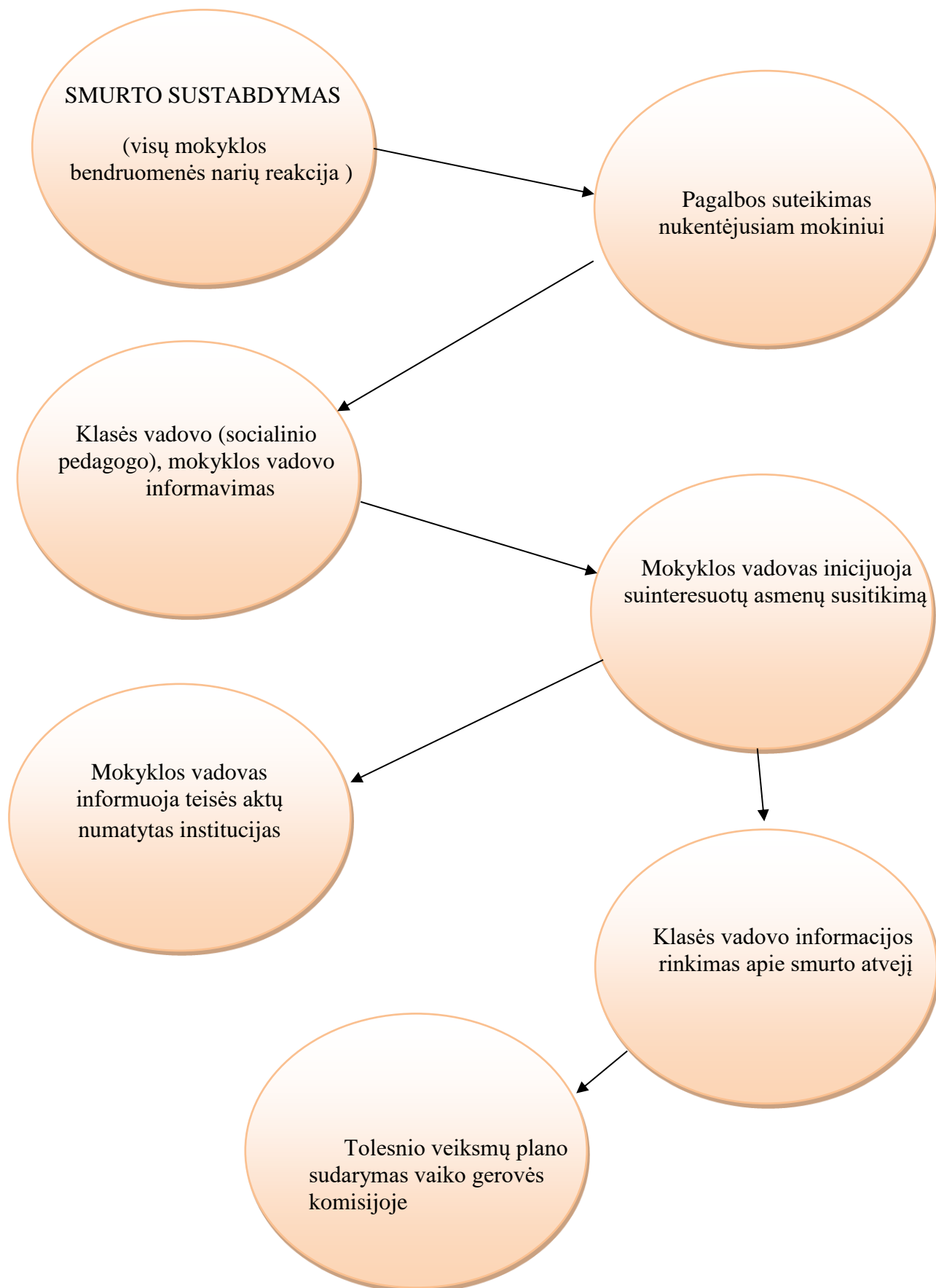
Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos

REAGAVIMO Į PATYČIAS PLANAS

Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos

REAGAVIMO Į SMURTĄ PLANAS

Klasės vadovo prevencinės veiklos ataskaita

..... mokslo metai pusmetis

.... klasė

..... bendras mokinių skaičius

	Skaičius	Vidurkis	Pastabos
Klasių valandėlės prevencijos tema			
Klasės „TERMOMETRAS“ tyrimas			
Individualūs pokalbiai su mokiniu prevencijos tema (duomenys iš e-dienyno)			
Individualūs pokalbiai su tėvais dėl mokinio elgesio (duomenys iš e-dienyno)			
Pokalbiai su socialiniu pedagogu dėl mokinio elgesio (duomenys iš e-dienyno)			
Mokinio elgesys svarstytas VGK posėdyje			
Dalyvavimas socialinėje – pilietinėje veikloje (veiklose dalyvavusių mokinių skaičius)			

Paaškinimai:

Stulpelyje „Skaičius“ įrašoma kiek kartų per nurodytą laikotarpį;

Stulpelyje „Vidurkis“ įrašomas klasės TERMOMETRO bendras tyrimo vidurkis.

Stulpelyje „Pastabos“ nurodomas problemos, neaiškumai ir kita.

**KELMĖS „AUKURO“ PAGRINDINĖ MOKYKLA
PRANEŠIMO APIE SMURTA/PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys apie smurtą/patyčias (tinkamą žodį pabraukti):

Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kam pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kur įvyko smurtas/patyčios:	
Kada įvyko smurtas/patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Žodinės patyčios</i> ○ <i>Fizinės patyčios</i> ○ <i>Elektroninės patyčios</i> ○ <i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i> 	
Ar yra žinoma, kad tai ne pirmas kartas?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo/tyčiojosi</u> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Įsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Asmeniu patyrusiu smurtą/patyčias:	
Asmeniu, kuris smurtavo/tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto/patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Pranešimą pildė: